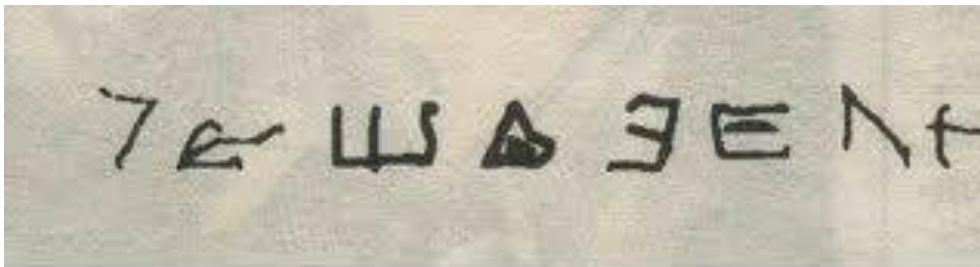


# Ιστορική εξέλιξη της Γραφής



Το πρώτο γραπτό κείμενο της Ευρώπης, αποτυπωμένο σε ξύλινη επιγραφή από προηγμένο άνθρωπο της νεολιθικής εποχής, που βρέθηκε στο λιμναίο προϊστορικό οικισμό του Δισπηλιού της Καστοριάς.



Ο άνθρωπος προσπάθησε να βρει τρόπους επικοινωνίας για να μεταδώσει μηνύματα σχετικά με την καθημερινή ζωή του, τις συνήθειές του και τον πολιτισμό του. Η αποστολή πληροφοριών βασιζόταν στον ήχο και στο φως.



## Επικοινωνία:

Μία διαδικασία εκπομπής και λήψης μηνυμάτων

## Μορφές επικοινωνίας:

**Άμεση:** εξαρτάται αποκλειστικά από τον προφορικό λόγο, εδώ η μνήμη είναι κυρίαρχη και μετέφερε τη γνώση στο χρόνο και στο χώρο

**Έμμεση:** εξαρτάται από συστήματα (ή μέσα) στα οποία οι πληροφορίες μπορούν να αποθηκευτούν

• Η γραφή γεννήθηκε από την ανάγκη του πρωτόγονου ανθρώπου να οργανώσει καλύτερα τη ζωή του, αλλά και γιατί η ανθρώπινη μνήμη είναι περιορισμένη.

Παλαιολιθική περίοδο (35.000 - 18.000 π. Χ.):  
αναπαράσταση σε σπήλαια (παραστάσεις,  
κυρίως κυνηγιού)



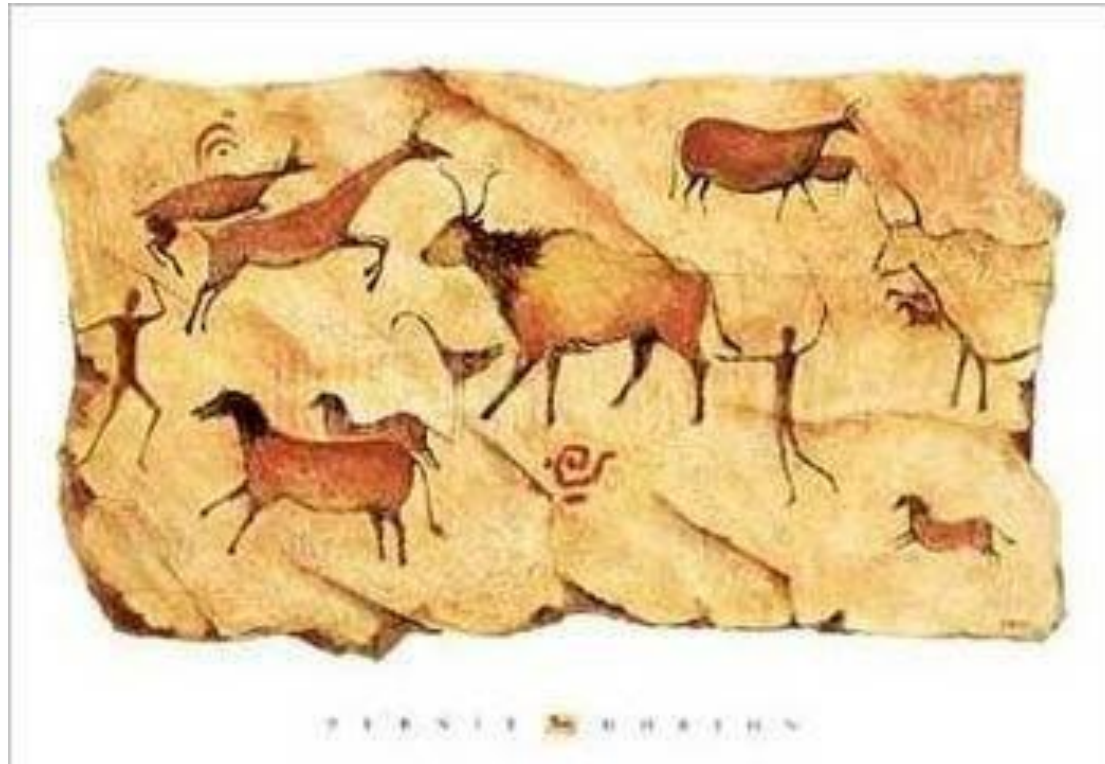
**ζωγραφικές**




























**παραστάσεις**

Νεολιθική εποχή (5.000 – 6000 π.Χ.):

Τα πρώτα χαράγματα σε οστά και πηλό (αρχικό στάδιο της πρωτογραφής) – σχήματα που δεν έχουν αποκρυπτογραφηθεί



πέτρες και κομμάτια ψημένου πηλού με πολλά διαφορετικά σχήματα

| Token type I   | II   | III   | IV   | V  |
|--|--|---|--|--|
| <br>Sphere  | <br>Disk  | <br>Cone  | <br>Tetrahedron   | <br>Biconoid  |
| Tokens<br>Sumerian<br>pictographs  | Tokens<br>Sumerian<br>pictographs  | Tokens<br>Sumerian<br>pictographs   | Tokens<br>Sumerian<br>pictographs  | Tokens<br>Sumerian<br>pictographs  |
|  <br>Numeral<br>10   |  <br>Seat                |  <br>Numeral 1      |  <br>Good                                |  <br>sweet |
|  <br>Numeral<br>10 |  <br>Garment,<br>cloth |  <br>Numeral<br>60 |  <br>Legal<br>decision,<br>trial, peace |           |

23 Tokens matched with earliest Sumerian characters (from Schmandt-Besserat 1978. Copyright © 1978 by Scientific American, Inc. All rights reserved)

• Η γραφή ως σύστημα γραφικής αναπαράστασης μιας δομημένης γλώσσας εμφανίζεται στα μέσα της 4<sup>ης</sup> χιλιετίας π. Χ. (Μεσοποταμία – Σουμέριοι) / εικονογραφική

Στην αρχή της 2<sup>ης</sup> χιλιετίας εμφανίζεται η κινεζική γραφή / εικονογραφική, επίσης

Αργότερα η αιγυπτιακή / χρήση εικόνας



## ΕΙΔΗ ΓΡΑΦΩΝ:

Συνθετικές

Αναλυτικές

Φωνητικές

• **Συνθετικές (ή εικονογραφικές):**

**στυλιζαρισμένα σχέδια (εικονογράμματα),  
στα οποία ένα σύνολο από σημεία δηλώνει  
μια ιστορία ή έννοιες**

**Ο συνδυασμός τους αναπαριστά ιδέες**

# εικονογράμματα

|               |            |            |                     |                   |                 |               |
|---------------|------------|------------|---------------------|-------------------|-----------------|---------------|
|               |            |            |                     |                   |                 |               |
| ίντ           | σπργν      | στθ        | ρν                  | κ.η -στ           | δρπν -στ        |               |
| Όταν έρχονται | οι σπουροί | του Σηθ    | είναι               | που κάνουν αυτοί  | τις μορφές τους |               |
|               |            |            |                     |                   |                 |               |
| π             | εντ        | θβκπ -στ   | στ                  | π δαπ             | κδν             |               |
| σε            | ζώα        | τότε αυτοί | κατακρουρούνται     | παρουσία των      | θεών            |               |
|               |            |            |                     |                   |                 |               |
| δρν           | η          | δπ         | πδν                 | σπθπ              | δπ              | δπ -στ        |
| εκείνων       | (και)      | λιώνονται  | αυτοί,              | τα αίματα         | τρέχουν         | ανάμεσά τους. |
|               |            |            |                     |                   |                 |               |
| ρεδν          | πδν        | π          | σπθ                 | η δπν             | δπν             |               |
| Γίνονται      | αυτά       | από        | την εξέταση (Κρίση) | εκείνων που είναι | στην Dada       |               |

## **Αναλυτικές (ή γραφές λέξεων):**

**χρησιμοποιούν σημεία, το καθένα από τα οποία αντιστοιχεί σε μία λέξη (αντικείμενο ή έννοια).**

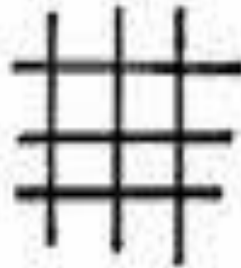
**Οι λέξεις αποδίδονται με τα ιδεογράμματα, τα οποία προκύπτουν από συνδυασμό εικονογραμμάτων**



## ιδεογράμματα



Road spoiled  
Full of other hobos



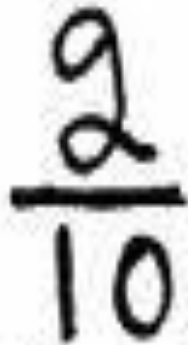
Jail



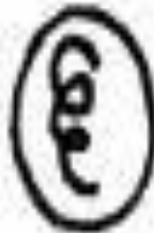
Keep quiet



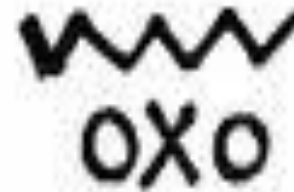
Doctor



Thieves about



Court house



Good water



Good place  
for a handout

# ιδεογράμματα

|                          | oracle<br>bone<br><i>jiaguwen</i> | greater<br>seal<br><i>dazhuan</i> | lesser<br>seal<br><i>xiaozhuan</i> | clerkly<br>script<br><i>lishu</i> | standard<br>script<br><i>kaishu</i> | running<br>script<br><i>xingshu</i> | cursive<br>script<br><i>caoshu</i> | modern<br>simplified<br><i>jiantizi</i> |
|--------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|-------------------------------------|------------------------------------|---|
| rén (*nin)<br>human      |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| nǚ (*nraʔ)<br>woman      |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| ěr (*nhaʔ)<br>ear        |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| mǎ (*mrāʔ)<br>horse      |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| yú (*ŋha)<br>fish        |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| shān (*srān)<br>mountain |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| rì (*nit)<br>sun         |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| yuè (*ŋot)<br>moon       |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| yǔ (*whaʔ)<br>rain       |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |
| yún (*wān)<br>cloud      |                                   |                                   |                                    |                                   |                                     |                                     |                                    |   |

ιδεογράμματα





# Από τον προφορικό στο γραπτό λόγο

|   | Proto-Canaanite | Early Phoenician | Greek |   | Proto-Canaanite | Early Phoenician | Greek |
|---|-----------------|------------------|-------|---|-----------------|------------------|-------|
| ʾ |                 |                  | Α     | l |                 |                  | Λ     |
| b |                 |                  | Β     | m |                 |                  | Μ     |
| g |                 |                  | Γ     | n |                 |                  | Ν     |
| d |                 |                  | Δ     | s |                 |                  | Ξ     |
| h |                 |                  | Ε     | ʿ |                 |                  | Ο     |
| w |                 |                  | Υ     | p |                 |                  | Π     |
| z |                 |                  | Ζ     | š |                 |                  | Μ*    |
| ḥ |                 |                  | Η     | q |                 |                  | ϕ**   |
| t |                 |                  | Θ     | r |                 |                  | Ρ     |
| y |                 |                  | Ι     | š |                 |                  | Σ     |
| k |                 |                  | Κ     | t |                 |                  | Τ     |

πρωτο-Χαναναίτικο  
Φοινικικό  
Ελληνικό

Good Characters' Chinese Alphabet Set

月 官 匹 刀 三  
A B C D E

下 巨 升 工 丁  
F G H I J

水 心 冊 內 口  
K L M N O

戶 已 尺 弓 七  
P Q R S T

白 人 山 父 了  
U V W X Y

乙  
Z


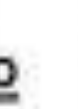

Κινέζικο  
αλφάβητο

• **Φωνητικές:**

κάθε λέξη αναλύθηκε στα στοιχεία της,  
δηλαδή στις συλλαβές και στους φθόγγους  
Μπορεί να είναι συλλαβική ή αλφαβητική

Φωνητικές γραφές είναι η ελληνική και η  
λατινική

## συλλαβικό αλφάβητο γραμματικής Β´

|  |   |   |   |   |   |   |  |   |   |   |  |  |
|--|---|---|---|---|---|---|--|---|---|---|--|--|
| <br>a   | <br>da   | <br>ja   | <br>ka   | <br>pa   | <br>na   | <br>ra   | <br>qa  | <br>ra   | <br>sa   | <br>ta   | <br>wa  | <br>za  |
| <br>e   | <br>de   | <br>je   | <br>ke   | <br>me   | <br>ne   | <br>pe   | <br>qe  | <br>re   | <br>se   | <br>te   | <br>we  | <br>ze  |
| <br>i   | <br>di   |   | <br>ki   | <br>mi   | <br>ni   | <br>pi   | <br>qi  | <br>ri   | <br>si   | <br>ti   | <br>wi  |  |
| <br>o  | <br>do  | <br>jo  | <br>ko  | <br>mo  | <br>no  | <br>po  | <br>qo | <br>ro  | <br>so  | <br>to  | <br>wo | <br>zo |
| <br>u | <br>du | <br>ju | <br>ku | <br>mu | <br>nu | <br>pu |  | <br>ru | <br>su | <br>tu |  |  |

## φοινικικό αλφάβητο

|       |      |       |        |      |      |       |      |      |        |   |   |   |
|-------|------|-------|--------|------|------|-------|------|------|--------|---|---|---|
| 𐤀     | 𐤁    | 𐤂     | 𐤃      | 𐤄    | 𐤅    | 𐤆     | 𐤇    | 𐤈    | 𐤉      | 𐤊 | 𐤋 | 𐤌 |
| aleph | beth | gimel | daleth | he   | waw  | zayin | heth | teth |        |   |   |   |
| *     | b    | g     | d      | h    | w    | z     | h    | l    |        |   |   |   |
| 𐤍     | 𐤎    | 𐤏     | 𐤐      | 𐤑    | 𐤒    | 𐤓     | 𐤔    | 𐤕    | 𐤖      | 𐤗 | 𐤘 | 𐤙 |
| yod   | kaph |       | lamed  |      | mem  |       |      | nun  | samekh |   |   |   |
| y     | k    |       | l      |      | m    |       |      | n    | s      |   |   |   |
| 𐤚     | 𐤛    | 𐤜     | 𐤝      | 𐤞    | 𐤟    | 𐤠     | 𐤡    | 𐤢    | 𐤣      | 𐤤 | 𐤥 | 𐤦 |
| ayin  | pe   | sade  | qoph   | resh | shin |       | law  |      |        |   |   |   |
| *     | p    | s     | q      | r    | sh/s |       | t    |      |        |   |   |   |

GRIKISCHE SCHRIFT DES MITTELALTERS.

| Zeichen | Capital | Capital | Onomat.     | Standard    | Wert |
|---------|---------|---------|-------------|-------------|------|
| Alpha   | A       | ΑΑΑΑ    | Α Ϝ ϝ Ϟ Ϡ   | α Ϝ ϝ Ϟ Ϡ   | α    |
| Beta    | B       | ΒΒΒΒ    | Β β Ϝ Ϟ     | β β Ϝ Ϟ     | β    |
| Gamma   | Γ       | ΓΓ      | Γ γ Ϟ Ϡ     | γ γ Ϟ Ϡ     | γ    |
| Delta   | Δ       | ΔΔΔΔ    | Δ δ Δ Ϝ Ϟ   | Δ Δ Ϝ Ϟ     | δ    |
| Epsilon | E       | ΕΕΕΕ    | ε ε Ϝ Ϟ Ϡ   | ε ε Ϝ Ϟ     | ε    |
| Zeta    | Z       | ΖΖΖ     | Ζ ζ Ϝ Ϟ Ϡ   | Ζ ζ Ϝ Ϟ Ϡ   | ζ    |
| Heta    | H       | ΗΗΗ     | η η Ϝ Ϟ Ϡ   | η η Ϝ Ϟ Ϡ   | η    |
| Theta   | Θ       | ΘΘΘ     | θ θ Ϟ Ϡ     | θ θ Ϟ Ϡ     | θ    |
| Iota    | I       | ΙΙΙ     | ι           | ι ι Ϝ Ϟ Ϡ   | ι    |
| Kappa   | K       | ΚΚ      | κ κ Ϝ Ϟ Ϡ   | κ κ Ϝ Ϟ Ϡ   | κ    |
| Lambda  | Λ       | ΛΛΛ     | λ λ Ϝ Ϟ Ϡ   | λ λ Ϝ Ϟ Ϡ   | λ    |
| Mu      | M       | ΜΜΜ     | μ μ Ϝ Ϟ Ϡ   | μ μ Ϝ Ϟ Ϡ   | μ    |
| Nu      | N       | Ν       | ν ν Ϝ Ϟ Ϡ   | ν ν Ϝ Ϟ Ϡ   | ν    |
| Xi      | Ξ       | Ξ Ξ     | ξ ξ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | ξ ξ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | ξ    |
| Omicron | O       | ΟΟ      | ο ο         | ο ο Ϝ Ϟ Ϡ   | ο    |
| Pi      | Π       | ΠΠ      | π π Ϝ Ϟ Ϡ   | π π Ϝ Ϟ Ϡ   | π    |
| Rho     | P       | Ρ       | ρ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ   | ρ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ   | ρ    |
| Sigma   | Σ       | ΣΣ      | σ σ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | σ σ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | σ    |
| Tau     | T       | ΤΤ      | τ τ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | τ τ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | τ    |
| Upsilon | Υ       | ΥΥΥ     | υ υ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | υ υ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | υ    |
| Phi     | Φ       | ΦΦΦ     | φ φ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | φ φ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | φ    |
| Chi     | Χ       | ΧΧ      | χ           | χ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ   | χ    |
| Psi     | Ψ       | ΨΨΨ     | ψ ψ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | ψ ψ Ϝ Ϟ Ϡ Ϡ | ψ    |
| Omega   | Ω       | Ω       | ω φ ο ο     | ω φ ο ο     | ω    |

ελληνική  
γραφή

|    |         |     |         |
|----|---------|-----|---------|
| Αα | Alpha   | Νν  | Nu      |
| Ββ | Beta    | Ξξ  | Xi      |
| Γγ | Gamma   | Οο  | Omicron |
| Δδ | Delta   | Ππ  | Pi      |
| Εε | Epsilon | Ρρ  | Rho     |
| Ζζ | Zeta    | Σσς | Sigma   |
| Ηη | Eta     | Ττ  | Tau     |
| Θθ | Theta   | Υυ  | Upsilon |
| Ιι | Iota    | Φφ  | Phi     |
| Κκ | Kappa   | Χχ  | Chi     |
| Λλ | Lambda  | Ψψ  | Psi     |
| Μμ | Mu      | Ωω  | Omega   |

## ελληνική γραφή



ελληνικό  
αλφάβητο





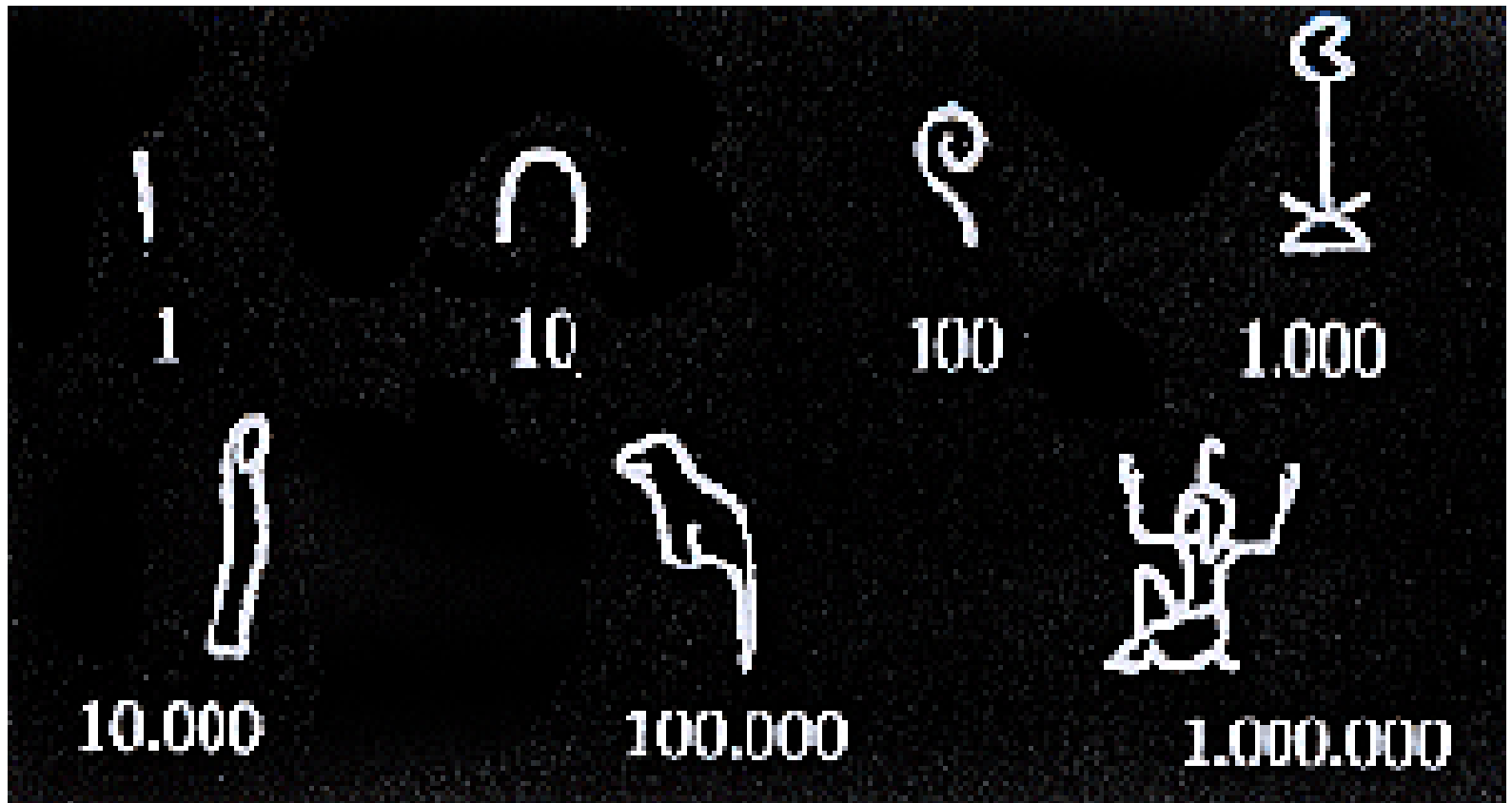
## λατινικό αλφάβητο

## Οι αριθμοί

Οι άνθρωποι γνώριζαν την αρίθμηση πολύ πριν τη γραφή

Αρίθμηση: οργάνωση και κατάταξη του φυσικού κόσμου και της αντίληψής μας γι' αυτόν

# Αριθμητικό σύστημα Αρχαίων Αιγυπτίων



Η αιγυπτιακή αρίθμηση διέθετε ένα ειδικό  
• ιερογλυφικό σύμβολο για τη μονάδα και τις δυνάμεις  
του 10 (10, 100, 1.000, 10.000, 100.000, 1.000.000).

Το ψηφίο της μονάδας ήταν μια μικρή κάθετη γραμμή.  
Της δεκάδας έμοιαζε με ένα πέταλο ανάποδα  
γυρισμένο.

Η χιλιάδα παριστάνεται με ένα λουλούδι λωτού με το  
κοτσάνι του

Η δεκάδα χιλιάδων με το σχέδιο ενός ανασηκωμένου  
κυρτού δακτύλου.

Η εκατοντάδα χιλιάδων με ένα βάτραχο ή γυρίνο με  
ουρά πολύ γερμένη.

Το εκατομμύριο με έναν άνδρα γονατισμένο που  
σηκώνει τα χέρια στον ουρανό

## Αλφαβητικό σύστημα αρίθμησης:

|           |           |
|-----------|-----------|
| <b>A</b>  | <b>1</b>  |
| <b>B</b>  | <b>2</b>  |
| <b>Γ</b>  | <b>3</b>  |
| <b>Δ</b>  | <b>4</b>  |
| <b>E</b>  | <b>5</b>  |
| <b>στ</b> | <b>6</b>  |
| <b>Z</b>  | <b>7</b>  |
| <b>H</b>  | <b>8</b>  |
| <b>Θ</b>  | <b>9</b>  |
| <b>I</b>  | <b>10</b> |

## Ρωμαϊκό σύστημα αρίθμησης:

|            |             |
|------------|-------------|
| <b>I</b>   | <b>1</b>    |
| <b>II</b>  | <b>2</b>    |
| <b>III</b> | <b>3</b>    |
| <b>IV</b>  | <b>4</b>    |
| <b>V</b>   | <b>5</b>    |
| <b>X</b>   | <b>10</b>   |
| <b>L</b>   | <b>50</b>   |
| <b>C</b>   | <b>100</b>  |
| <b>D</b>   | <b>500</b>  |
| <b>M</b>   | <b>1000</b> |

## Ακροφωνητικό σύστημα αρίθμησης:

|                                    |    |     |      |   |    |     |      |       |    |
|------------------------------------|----|-----|------|---|----|-----|------|-------|----|
| Ι                                  | ΙΙ | ΙΙΙ | ΙΙΙΙ | Γ | ΓΙ | ΓΙΙ | ΓΙΙΙ | ΓΙΙΙΙ | Δ  |
| 1                                  | 2  | 3   | 4    | 5 | 6  | 7   | 8    | 9     | 10 |
| 1 - 10 in Greek acrophonic numbers |    |     |      |   |    |     |      |       |    |

|       |      |         |         |        |
|-------|------|---------|---------|--------|
| Γ     | Δ    | Η       | Χ       | Μ      |
| Pente | Deka | Hekaton | Khilioi | Murioi |
| Πεντε | Δεκα | Ηεκατον | Χιλιοι  | Μυριοι |
| 5     | 10   | 100     | 1000    | 10000  |

|  |    |     |     |      |      |       |       |
|--|----|-----|-----|------|------|-------|-------|
| Δ  | Ϟ  | Η   | Ϛ   | Χ    | ϙ    | Μ     | Ϟ     |
| 10   | 50 | 100 | 500 | 1000 | 5000 | 10000 | 50000 |
| Higher numbers and combining acrophonic numerals |    |     |     |      |      |       |       |

# Σύγχρονα ιδεογράμματα

?





